

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 404/2020-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 20. októbra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Martina Vernarského (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Roberta Šorla predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], t. č. vo väzbe v Ústave na výkon väzby a Ústave na výkon trestu odňatia slobody Bratislava, vo veci namietaného porušenia „práva na spravodlivý proces“ postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 6 T 21/2019 a takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako neprípustnú.
2. Žiadosti [REDACTED] o ustanovenie právneho zástupcu v konaní o jeho ústavnej sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutých rozhodnutí a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. mája 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], v tom čase vo väzbe v Ústave na výkon väzby a Ústave na výkon trestu odňatia slobody Bratislava (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho „práva na spravodlivý

proces“ postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 T 21/2019.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh doručených sťažovateľom vyplýva, že v namietanom trestnom konaní je sťažovateľ obžalovaným z pokračovacieho zločinu krádeže podľa § 212 ods. 1 a 3 písm. a) a ods. 4 písm. b) Trestného zákona.

3. Sťažovateľ uviedol, že 30. marca 2019 adresoval okresnému súdu „*žiadosť o prepustenie na slobodu z veci vedenej pod sp. zn. 6 T 21/2019... a to konkrétne na prepustenie z väzby nahradením technického prostriedku*“. Okresný súd podľa sťažovateľa odmietol o jeho sťažnosti konať a dosiaľ o nej nerozhodol napriek tomu, že 17. apríla 2019 uskutočnil vo veci hlavné pojednávanie. Podľa názoru sťažovateľa okresný súd tým, že dosiaľ nerozhodol o jeho žiadosti z 30. marca 2019, znemožnil realizáciu jeho práva „*na spravodlivý proces a právo byť prepustený z väzby procesným spôsobom*“.

4. Sťažovateľ tiež požiadal o ustanovenie právneho zástupcu z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov.

5. Ústavná sťažnosť po jej doručení nebola pridelená sudcovi spravodajcovi. V súlade s čl. X bodom 5 písm. b) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 bola vec náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov 17. októbra 2019 pridelená sudcovi spravodajcovi Martinovi Vernarskému a v zmysle čl. II bodu 3 písm. a) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2020 do 31. decembra 2020 v znení dodatku č. 2 z 1. októbra 2020 bola prerokovaná v treťom senáte ústavného súdu v zložení uvedenom v záhlaví tohto rozhodnutia.

II.

Relevantná právna úprava

6. Podľa čl. 124 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

9. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

10. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. Podľa § 123 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť musí okrem všeobecných náležitostí návrhu na začatie konania podľa § 43 obsahovať

- a) označenie toho, kto podľa sťažovateľa porušil jeho základné práva a slobody,
- b) označenie právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ktorým podľa sťažovateľa boli porušené jeho základné práva a slobody,
- c) označenie základných práv a slobôd, ktorých porušenie sťažovateľ tvrdí,
- d) konkrétne skutkové a právne dôvody, pre ktoré malo podľa sťažovateľa dôjsť k porušeniu jeho základných práv a slobôd.

12. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť je neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

III.

Predbežné prerokovanie návrhu

13. Z obsahu ústavnej sťažnosti, ktorá má v dôsledku absencie kvalifikovaného právneho zastúpenia sťažovateľa laický argumentačný charakter, ústavný súd ustálil, že sťažovateľ namieta nečinnosť okresného súdu vo veci jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu, ktorú adresoval okresnému súdu 30. marca 2019 a o ktorej nebolo do času podania ústavnej sťažnosti rozhodnuté. S ohľadom na skutočnosť, že nečinnosť okresného súdu sa týka rozhodovania o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu, nadobúda táto svojou intenzitou až charakter odmietnutia spravodlivosti.

14. Ústavný súd si krátkou cestou vyžiadal stanovisko okresného súdu k podstatným sťažnostným tvrdeniam sťažovateľa. Okresný súd vo svojej odpovedi z 9. septembra 2020 uviedol, že 14. marca 2019 sa konalo neverejné zasadnutie, na ktorom sa rozhodovalo o ďalšom trvaní väzby sťažovateľa po podaní obžaloby. Okresný súd sťažovateľa ponechal vo väzbe. Proti tomuto rozhodnutiu podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej rozhodol Krajský súd v Bratislave uznesením sp. zn. 2 Tos 33/2019 z 28. marca 2019 tak, že sťažnosť zamietol. Následne sťažovateľ podal okresnému súdu žiadosť „o nahradenie väzby možnosťou náramku el. monitorovacie zariadenie“, ktorá bola okresnému súdu doručená

3. apríla 2019. Okresný súd o tejto žiadosti „s poukazom na § 79 ods. 3 Tr. poriadku“ nekonal, pričom na hlavnom pojednávaní konanom 17. apríla 2019 predseda senátu „vysvetlil obžalovanému [REDAKOVANÉ], že Trestný poriadok takýto inštitút nepozná“.

15. Z vyjadrenia okresného súdu považoval ústavný súd za preukázané, že okresný súd o žiadosti sťažovateľa do času podania ústavnej sťažnosti nerozhodol.

16. Sťažovateľ prípustnosť svojej ústavnej sťažnosti argumentuje tvrdením, že okresný súd nerozhodnutím o jeho žiadosti o prepustenie z väzby zmaril zároveň aj jeho možnosť podať proti prípadnému nevyhovujúcemu rozhodnutiu okresného súdu „sťažnosť na krajský súd“, čo ho podľa jeho názoru „oprávňuje sa posunúť rovno na ÚS SR“. Ústavný súd v tejto súvislosti, poukazujúc aj na svoju stabilizovanú judikatúru, konštatuje, že sťažovateľ sa mýli a jeho sťažnosť je potrebné posúdiť ako neprípustnú podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

17. Podľa § 55 ods. 3 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) ak je dôvodný predpoklad, že došlo k priet'ahom v príprave pojednania veci súdom, v určení termínu konania a rozhodnutia alebo k priet'ahom vo vyhotovovaní súdneho rozhodnutia, ktorákoli'vek zo strán môže podať prostredníctvom tohto súdu sťažnosť pre nečinnosť na nadriadený súd, aby určil primeranú lehotu na uskutočnenie namietaného úkonu; ak sa nepostupuje podľa odseku 4, súd musí bez meškania túto sťažnosť pre nečinnosť zaslať spolu so spisom a svojím stanoviskom a so stanoviskom predsedu súdu nadriadenému súdu.

18. Podľa § 55 ods. 4 Trestného poriadku ak súd urobí úkony trestného konania uvedené v sťažnosti pre nečinnosť do pätnástich pracovných dní po jej obdržaní a informuje o tom sťažovateľa, hľadá sa na takúto sťažnosť pre nečinnosť ako na vzatú späť, ak tento sťažovateľ v priebehu piatich pracovných dní od doručenia oznámenia nevyhlási, že na svojej sťažnosti pre nečinnosť trvá. O tom ho treba poučiť.

19. Podľa § 55 ods. 5 Trestného poriadku o sťažnosti pre nečinnosť uvedenej v odseku 3 musí rozhodnúť senát nadriadeného súdu do piatich pracovných dní od prevzatia veci. Ak zo strany súdu nedošlo k priet'ahom, sťažnosť pre nečinnosť sa zamietne. Ak je

sťažnosť pre nečinnosť opodstatnená, nadriadený súd určí primeranú lehotu na uskutočnenie namietaného úkonu.

20. Ústavný súd zastáva názor, že sťažnosť podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku možno považovať v zmysle § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde za účinný právny prostriedok, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorého použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitného predpisu – Trestného poriadku (napr. IV. ÚS 296/2010, II. ÚS 31/09, IV. ÚS 113/2012, II. ÚS 531/2017). Obdobný názor vo vzťahu k porovnateľnej právnej úprave § 91 rakúskeho Gerichtsorganisationsgesetz (zákon o organizácii súdov) zaujal aj Európsky súd pre ľudské práva v konaní o sťažnosti č. 23459/94 vo veci Holzinger proti Rakúsku, rozsudok z 30. 1. 2001, bod 16.

21. V ústavnej sťažnosti sťažovateľ netvrdí ani nepreukazuje, že by podal sťažnosť podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku na nadriadenom súde (bod 16 odôvodnenia tohto rozhodnutia), ktorou by sa domáhal určenia primeranej lehoty na uskutočnenie požadovaného úkonu – vydanie uznesenia o vyhovení alebo nevyhovení jeho žiadosti. V prípade, ak by okresný súd takejto sťažnosti nevyhovел, bolo by jeho povinnosťou predložiť vec nadriadenému súdu, ktorý by o sťažnosti pre nečinnosť rozhodol v zmysle § 55 ods. 5 Trestného poriadku do piatich pracovných dní od prevzatia veci.

22. Sťažovateľ teda nevyužil právny prostriedok ochrany svojho základného práva, ktorý mu osobitný predpis (Trestný poriadok) účinne poskytuje a na ktorého použitie je oprávnený, preto bolo jeho sťažnosť potrebné odmietnuť ako neprípustnú podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde.

23. Napriek tomu, že laicky koncipovaná ústavná sťažnosť sťažovateľa neobsahuje osobitnú formuláciu sťažnostného petitu, ústavný súd na odstránenie tohto nedostatku sťažovateľa nevyzýval. Z obsahu ústavnej sťažnosti bolo možné jednoznačne ustáliť predmet sťažovateľových námietok, ako aj základné právo, ktorého porušenie nečinnosťou okresného súdu sťažovateľ namietal, pričom zo skutočností zistených ústavným súdom (bod 16 až 22 tohto uznesenia) vyplýval záver o neprípustnosti sťažnosti.

24. Podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde navrhovateľovi, ktorý požiada o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, ústavný súd môže ustanoviť právneho zástupcu, ak to odôvodňujú majetkové pomery navrhovateľa a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

25. Na to, aby ústavný súd mohol rozhodnúť o ustanovení právneho zástupcu v konaní pred ním, musí najprv zistiť, či sú kumulatívne splnené tri podmienky, resp. predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom: (i) žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu, (ii) majetkové pomery odôvodňujúce takúto žiadosť, a to, že (iii) nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Pokiaľ ide o podmienku vyžadujúcu, aby nešlo o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, táto je splnená vtedy, ak je okrem iného daná právomoc ústavného súdu na jej prerokovanie, ústavná sťažnosť nie je oneskorená ani zjavne neopodstatnená.

26. Ak teda ústavný súd z obsahu ústavnej sťažnosti a výsledku jej posúdenia zistí, že v danom prípade nie je daná jeho právomoc na jej prerokovanie, ústavná sťažnosť je oneskorená, neprípustná alebo zjavne neopodstatnená, znamená to, že ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, a teda to znamená, že nie je splnený jeden z predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, v dôsledku čoho nemožno žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom vyhovieť.

27. Keďže ústavný súd odmieta ústavnú sťažnosť sťažovateľa z dôvodu neprípustnosti, je zrejmé, že v danom prípade ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti (m. m. III. ÚS 265/2014, III. ÚS 631/2017, I. ÚS 383/2019).

28. Pretože nebol splnený jeden z predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu ústavný súd nevyhovel.

29. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti v celom rozsahu bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa formulovanými v petite jeho ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. októbra 2020

Martin Vernarský
predseda senátu